

N:o 66.

Af herr **C. R. Johansson** i Jönköping, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående reglering af hofrätternas juridiktionsområden.

Genom uppgifter i tidningarna liksom ock genom yttranden vid olika tillfällen i Riksdagen och genom antydningar i årets statsverksproposition har allmänheten sig bekant, att inom vederbörande ämbetsverk utredning alltjämt pågår beträffande frågan om behovet och lämpligheten af att inrätta en särskild hofrätt för Norrland eller en del af Norrland. För hvar och en, som något närmare följt utvecklingen af detta ärende, synes det ock alldeles uppenbart, att det icke kan dröja särdeles länge, förrän nämnda fråga, som redan år 1904 var föremål för öfverläggning inom Riksdagen, på nytt måste komma under Riksdagens pröfning. Utvecklingen af Norrlands materiella kultur fortgår med raska steg, och därmed följer ökad arbete för de institutioner, genom hvilka rättskipningen i denna del af landet ombesörjes. Men Svea hofrätt, som har att mottaga och i andra instansen afdöma alla från underrätterna i Norrland vädjade mål, tryckes redan under nuvarande förhållanden af en arbetsbörda, som, i trots af att domstolens arbetskrafter tid efter annan blifvit förstärkta, ej torde kunna ytterligare ökas. Och samtidigt äger det förhållandet rum, att denna hofrätt, som gång på gång blifvit utvidgad genom tillägg af nya divisioner, numera nått en sådan omfattning, att ett fortsatt förstörande af densamma genom ännu flera divisioners inrättning icke rimligen bör sättas i fråga. Anordnandet af en särskild hofrätt för Norrland eller en del af Norrland synes under dylika omständigheter inom kort blifva en hardt när oundviklig åtgärd.

Af det nu påpekade förhållandet följer emellertid ingalunda, att det hittillsvarande antalet hofrätter i riket bör ökas. Inrättandet af en särskild hofrätt för landets nordliga delar bör i stället förbindas med en fullständig omreglering af hofrätternas jurisdiktionsområden. Blir en sådan åtgärd efter lämpliga grunder genomförd, synes ett antal af 3 hofrätter fortfarande såsom hittills utan svårighet kunna vara till fyllest för landet.

Lämpligheten för att icke säga nödvändigheten af en sådan omreglering beträffande hofrätternas verksamhetsområden springer klart i ögonen icke minst vid en blick på åtskilliga af de uppgifter rörande hofrätternas arbete, hvilka anföras i den af chefen för kungl. justitiedepartementet afgifna ämbetsberättelsen för år 1904. Bland annat framgår af dessa uppgifter, att det antal af 12,514 mål, som under år 1904 förelågo till afdömande i samtliga hofrätter, med följande procenttal fördelade sig på de olika hofrätterna:

Svea hofrätt	53,92	proc.	(6,748 st.)
Göta »	31,73	»	(3,971 »)
Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.....	14,34	»	(1,795 »)

På Svea hofrätt ensam kom alltså mer än hälften af samtliga mål, som under nämnda år funnos till handläggning i dessa domstolar, under det blott omkring en sjundedel kom på hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

Till ett liknande resultat kommer man, därest man jämför de olika hofrätternas områden med hvarandra i afseende å folkmängden. Det visar sig då enligt 1905 års folkmängdstatistik, att af hela rikets folkmängd komma på

Svea hofrätts område.....	omkr.	49	proc.
Göta » »	»	36	»
Hofrättens öfver Skåne och Blekinge område ...	»	15	»

En jämförelse mellan samma områden beträffande arealen lämnar naturligtvis siffror, som än starkare belysa olämpligheten af nu rådande förhållanden i detta afseende. Man finner därvid, att, medan Svea hofrätts område utgör inemot fyra femtedelar af hela rikets ytvidd, omfattar Göta hofrätts område blott omkring en sjettedel och hofrättens öfver Skåne och Blekinge område endast ungefär en trettiondedel af samma ytvidd. Betydelsen af denna omständighet kan man visserligen söka förringa, men

den bör dock ingalunda lämnas ur räkningen, i all synnerhet som — i fråga om Norrland — just dess stora utsträckning och aflägsenhet från Stockholm städse framhållits som ett starkt skäl för inrättandet af en särskild hofrätt för denna landsdel.

Slutligen må erinras, att Svea hofrätt för närvarande arbetar på 8, Göta hofrätt på 4 och hofrätten öfver Skåne och Blekinge på endast 2 divisioner. Detta förhållande, som innebär, att Svea hofrätt har en ännu större arbetsstyrka än som svarar mot vare sig antalet afdömda mål (enligt 1904 års statistik) eller folkmängden inom jurisdiktionsområdet, synes tyda på att domstolen antingen genom de under senare tiden tillagda divisionerna erhållit en omfattning, som inverkar menligt på dess arbetskaper, eller ock har ett i genomsnitt mer svårarbetadt material att behandla än de öfriga hofrätterna. Skulle det senare vara fallet, så ligger det nära till hands att antaga, att det företrädesvis är just s. k. norrlandsmål, som genom sin beskaffenhet försena arbetet. Ett sådant antagande vinner stöd af åtskilliga uttalanden i Riksdagen vid denna frågas tidigare behandling därstädes. Den här antydda omständigheten framhölls nämligen då såsom ett af skälen för inrättandet af en särskild hofrätt för Norrland. En snabb och i öfrigt tillfredsställande handläggning af rättsärenden från denna landsdel förmenades i åtskilliga fall kräfva en kännedom om speciellt norrländska förhållanden, hvilken i regeln icke kunde förutsättas hos andra än därstädes bosatta personer.

Hvad här sålunda anförts synes mig innebära fullgiltig anledning för ett yrkande, att frågan om inrättande af en särskild hofrätt för Norrland liksom ock eventuellt fråga om ett ytterligare förstärkande af de nuvarande arbetskrafterna i Svea hofrätt icke måtte föreläggas Riksdagen, med mindre samtidigt utredning förebringas rörande frågan om en fullständig omreglering af samtliga hofrätternas jurisdiktionsområden. I hufvudsak synes mig en sådan reglering böra gå ut på indragning af hofrätten öfver Skåne och Blekinge, hvars område i stället lägges under Göta hofrätt, utvidgning af sistnämnda hofrätt med en eller två divisioner och i samband därmed eventuellt öfverflyttning af någon del af dess nuvarande område till Svea hofrätt, samt slutligen inrättandet af en ny hofrätt för Norrland eller för Norrland med undantag af Gäfleborgs län.

Den årliga besparing, som genom en dylik reglering skulle vinnas åt statsverket, uppgår — under förutsättning, att en särskild hofrätt för Norrland under alla förhållanden blir erforderlig — till ett belopp af 30,000 à 40,000 kronor eller summan af lönerna för en hofrättspresident,

en hofrättssekreterare, en advokatfiskal, en aktuarie m. fl. tjänstemän samt utgifter för lokal m. m.

Initiativet till en sådan reglering bör tagas af Riksdagen, ty föga utsikt torde finnas, att vederbörande ämbetsverk af egen drift bringa frågan om en dylik åtgärd å bane. Med hänsyn till vikten bland annat däraf, att vid tillsättning af ordinarie befattningar i hofrätt, om hvars indragning eller förändring är fråga, nödiga förbehåll må kunna göras, bör ett dylikt initiativ icke uppskjutas.

Jag tillåter mig alltså vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t tacktes under den pågående utredningen af frågan om inrättandet af en särskild hofrätt för Norrland eller eventuellt vid uppkommande behof af ytterligare förstärkning i Svea hofrätts arbetskrafter taga under öfvervägande jämväl frågan om en reglering af hofrätternas jurisdiktionsområden enligt sådana grunder, att — äfven efter inrättandet af en särskild hofrätt för Norrland — hofrätternas antal fortfarande må blifva endast tre.

Stockholm den 25 januari 1907.

Robert Johansson.